

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

М.І. Шинкарик
М.І. Шинкарик

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«РИЗИКИ ШАХРАЙСТВА У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ»

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 01 «Освіта/педагогіка»

Спеціальність – 015 «Професійна освіта»

Освітня програма – «Фінансова грамотність»

Кафедра фінансів ім. С. І. Юрія

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	1	2	30	15	5	4	96	150	2
Заочна	1	2	4	2	-	-	144	150	3

ТЕРНОПІЛЬ – ТНЕУ

2020

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РИЗИКИ ШАХРАЙСТВА У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ»**

**1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «РИЗИКИ ШАХРАЙСТВА У СФЕРІ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ»**

Дисципліна «Ризики шахрайства у сфері фінансових послуг»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 6	галузь знань – 01 «Освіта/педагогіка»	Статус дисципліни <i>вибіркова</i> Мова навчання <i>українська</i>
Кількість залікових модулів – 4	спеціальність - 015 «Професійна освіта»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	освітньо-кваліфікаційний рівень - магістр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i> Практичні заняття <i>Денна – 15 год.</i> <i>Заочна – 2 год.</i>
Загальна кількість годин: <i>Денна – 150 год.</i> <i>Заочна – 150 год.</i>		Самостійна робота <i>Денна – 96 год.</i> <i>Заочна – 144 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5 год.</i> Тренінг: <i>Денна – 4 год.</i>
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – залік

**2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«РИЗИКИ ШАХРАЙСТВА У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ»**

2.1. Мета вивчення дисципліни

Дисципліна «Ризики шахрайства у сфері фінансових послуг» спрямована на формування у студентів теоретичних знань і практичних навиків щодо ідентифікації ризиків фінансового шахрайства та їх використання при викладанні фінансово-економічних дисциплін. Дисципліна орієнтує на пошук новітніх методик та інструментарію протидії проявам шахрайських схем у сфері фінансових послуг.

Перевагами дисципліни є те, що вона формує уявлення не тільки про можливі форми фінансових шахрайств та методів їх протидії, а є орієнтованою на формування знань та умінь щодо фінансового моніторингу та використання основних норм нормативно-законодавчої бази щодо регламентування фінансових шахрайств в Україні: резидентів та нерезидентів.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування цілісної системи знань з практики наявних фінансових шахрайств у сфері оподаткування, кредитно-депозитної галузі, страхування, валютних операцій, операцій з фінансовими активами з метою попередження адміністративної відповідальності щодо покарання, правильної поведінки при виявленні та оперування нормативно-законодавчими нормами фінансового права у галузях та сферах фінансової системи.

2.2. Завданнями вивчення дисципліни:

- засвоєння сутності та класифікаційних аспектів фінансового шахрайства, ризиків його виникнення, розуміння місця цього явища у структурі фінансової системи та його наслідки для добробуту держави та суспільства;
- засвоєння механізму фінансового шахрайства, а також змісту відповідних технологій злочинної діяльності у різних галузях та сферах фінансових відносин;
- засвоєння методик розслідування фінансового шахрайства з урахуванням специфіки галузей фінансових правовідносин;
- засвоєння основних норм та вимог законодавчо закріплених щодо покарання та попередження фінансового шахрайства;
- засвоєння розуміння фінансового моніторингу та підходів до виявлення тіньових грошових потоків;
- формування розуміння державної системи управління щодо попередження фінансового шахрайства;
- формування у студентів системи науково-теоретичних і практичних знань з питань протидії шахрайству у фінансовій сфері;
- формування уявлення про правильну поведінку при виявленні фінансового шахрайства;
- формування уявлення про оцінку нанесеного збитку від фінансового шахрайства державі та суб'єктам господарювання;
- засвоєння підходів та процедур щодо попередження факту шахрайства у сфері фінансових послуг.

Об'єктом навчальної дисципліни є економічні відносини з приводу формування, розподілу і використання централізованих і децентралізованих грошових фондів.

Предметом навчальної дисципліни є процес подолання зловживань в рамках взаємодії ланок фінансової системи держави в процесі формування централізованих та децентралізованих фондів грошових коштів.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Для успішного засвоєння матеріалів з курсу «Ризики шахрайства у сфері фінансових послуг» студенти повинні отримати базові знання з таких дисциплін: "Фінанси", "Податкова система", "Бюджетна система", "Фінанси підприємств", "Фінанси домогосподарств", "Право".

3. Програма навчальної дисципліни «РИЗИКИ ШАХРАЙСТВА У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансового шахрайства у різних ланках фінансової системи

Тема 1. Теоретичні основи шахрайства у сфері фінансових послуг

Поняття вразливості фінансового сектору. Поняття фінансового шахрайства. Форми фінансового шахрайства. Ознаки та детермінанти фінансового шахрайства. Мотив та намір фінансового злочину. Стратегія і тактика фінансового шахрайства. Економічні та юридичні наслідки фінансового шахрайства. Відмінності та спільні ознаки помилки і шахрайства. Поняття та ознаки фінансової помилки. Правова відповідальність при помилці. Розслідування шахрайства з фінансовою звітністю. Механізм фінансового шахрайства. Поняття галузей фінансового шахрайства. Сфери прояву фінансового шахрайства.

Література: основна – 2, 3, 16; додаткова – 26, 29, 45.

Тема 2. Фінансове шахрайство у готівковому грошовому обігу

Система захисту грошових знаків від підроблення (фальсифікації) в Україні. Ознаки та схеми фальсифікації грошових купюр. Зношені купюри як неповноцінна національна валюта: ознаки, утилізація та права власника. Законодавчі акти в сфері протидії та подолання фінансового шахрайства у готівковому грошовому обігу в Україні. Державні органи регламентації подолання фінансового шахрайства у готівковому грошовому обігу в Україні. Юридична відповідальність при фальсифікації національної валюти. Зарубіжний досвід системи захисту від фальсифікації національних грошових одиниць.

Література: основна – 2,10,16; додаткова – 27,31,33, 35.

Тема 3. Прояви фінансового шахрайства в безготівковому грошовому обігу

Нормативно-правова база захисту платіжних карток в Україні. Система захисту та технічні вимоги до платіжних карток. Схеми фінансових шахрайств у сфері обігу кредитних карток в Україні та світі. Правила поведінки власників кредитних карток з протидії фінансового шахрайства. Схеми фінансових шахрайств у сфері обігу

кредитних карток в Україні та світі. Правила поведінки власників кредитних карток з протидії фінансового шахрайства. Способи боротьби з шахрайством у сфері обігу кредитних карток. Протидія злочинам у сфері обігу пластикових карток. Фінансове забезпечення боротьби з шахрайством у сфері обігу кредитних карток. Правова відповідальність у випадках шахрайства в безготівковому грошовому обігу.

Література: основна – 4,6,13; додаткова – 29,32,41,48.

Тема 4. Ризики фінансового шахрайства у банківській сфері

Об'єкти, суб'єкти та мотиви фінансового шахрайства у банківській системі. Способи фінансового шахрайства в банківській системі. Форми шахрайства з отримання банківських кредитів фізичними та юридичними особами. Фіктивні помилки та фінансові шахрайства банківських установ в процесі здійснення депозитно-кредитних операцій. Використання банківських установ для легалізації (відмивання) злочинних фінансових ресурсів. Іноземний досвід протидії фінансовому шахрайству у банківській системі. Протидія фінансових злочинів у банківській сфері.

Література: основна – 2,3,9,18; додаткова – 27,29,32,42,47.

Тема 5. Особливості фінансового шахрайства на фондовому ринку та методи боротьби з ним

Мотиви фінансового шахрайства на фондовому ринку. Характеристика об'єктів фінансового шахрайства на фондовому ринку. Класифікація суб'єктів фінансового шахрайства у сфері функціонування фондового ринку. Ризики використання векселів або акцій для відмивання злочинних доходів. Фінансові піраміди як наслідок шахрайства з облігаціями. Протидія фінансового шахрайства у сфері функціонування фондового ринку. Вивчення зарубіжного досвіду протидії фінансовому шахрайству на фондовому ринку.

Література: основна – 4,5,7,12,13; додаткова – 30,36,42,47.

Тема 6. Страхове шахрайство та шляхи його усунення

Об'єкти фінансового шахрайства у сфері страхування. Юридичні та фізичні особи як суб'єкти фінансового шахрайства у сфері страхування. Мета та мотиви фінансових злочинів у сфері страхування. Класифікація та характеристика форм фінансового шахрайства у сфері страхування. Використання страхових установ для відмивання злочинного фінансового капіталу. Правова відповідальність та матеріальні наслідки фінансового шахрайства у сфері страхування. Законодавче регулювання протидії фінансового шахрайства у сфері страхування. Механізм захисту інтересів суб'єктів страхування при виявленні шахрайства у фінансовій сфері.

Література: основна – 12,14,17,19; додаткова – 28,33,42,46.

Змістовий модуль 2. Діагностика шахрайства та способи протидії у сфері фінансових послуг

Тема 7. Корпоративне шахрайство та можливі ризики для суб'єктів господарювання

Вивчення сутності корпоративного шахрайства, визначення масштабів та розміру збитків. Злочинні схеми при корпоративному шахрайстві. Добір персоналу та його перевірка на поліграфі як інструмент боротьби з корпоративним шахрайством. Організація системи контролю на підприємствах з метою усунення протиправних дій його працівників.

Література: основна – 4,5,7,19,20; додаткова – 30,36,42,47,50-53.

Тема 8. Методи індикативної оцінки шахрайства у фінансовій сфері

Математичні методи виявлення можливого обману у фінансовій сфері. Передумови використання аналітичних методів для виявлення шахрайства в фінансовій сфері. Методи виявлення невідповідностей фінансовий показників, що використовуються для виявлення фінансових злочинів. Автоматизовані методи виявлення ймовірного шахрайства у фінансовій сфері. Класифікація програмних продуктів для виявлення та протидії шахрайству у фінансовій сфері. Психофізіологічні методи виявлення фінансового шахрайства.

Література: основна – 14,18,21; додаткова – 30,27,41,29.

Тема 9. Фінансовий моніторинг та фінансова розвідка як засоби протидії шахрайству

Поняття фінансового моніторингу. Необхідність здійснення фінансового моніторингу. Функції та завдання фінансового моніторингу. Первинний та державний рівні фінансового моніторингу в Україні. Суб'єкти державного фінансового моніторингу. Завдання, обов'язки та права суб'єкта первинного фінансового моніторингу. Повноваження суб'єктів державного фінансового моніторингу. Фінансові операції, що підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу. Поняття та елементи фінансової розвідки. Місце і роль фінансової розвідки у структурі економічної розвідки. Інформаційна база для проведення фінансової розвідки. Нормативно-правові акти з визначення правового механізму фінансового моніторингу в Україні. Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері Протидія та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом

Література: основна – 12,14,7,9,22; додаткова – 29,33,36,42,47.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ «РИЗИКИ ШАХРАЙСТВА У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ»

(ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Денна форма навчання	Кількість годин				
	Лекції	ПЗ	ІРС	СРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансового шахрайства у різних ланках фінансової системи					1 модуль 2 год
Тема 1. Теоретичні основи шахрайства у сфері фінансових послуг	2	1	0,5	12	-
Тема 2. Фінансове шахрайство у готівковому грошовому обігу	4	2	0,5	14	-
Тема 3. Прояви фінансового шахрайства в безготівковому грошовому обігу	4	2	0,5	14	-
Тема 4. Ризики фінансового шахрайства у банківській сфері	4	2	1	14	-
Тема 5. Особливості фінансового шахрайства на фондовому ринку та методи боротьби з ним	4	2	0,5	10	-
Тема 6. Страхове шахрайство та шляхи його усунення	4	2	0,5	10	-
Змістовий модуль 2. Діагностика шахрайства та способи протидії у сфері фінансових послуг					2 модуль (ректорська) 2 год
Тема 7. Корпоративне шахрайство та можливі ризики для суб'єктів господарювання	2	1	0,5	8	-
Тема 8. Методи індикативної оцінки шахрайства у фінансовій сфері	2	1	0,5	8	-
Тема 9. Фінансовий моніторинг та фінансова розвідка як засоби протидії шахрайству	4	2	0,5	6	-
Тренінг	-	-	-	4	-
РАЗОМ	30	15	5	100	-

(ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Денна форма навчання	Кількість годин				
	Лекції	ПЗ	ІРС	СРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансового шахрайства у різних ланках фінансової системи					1 модуль 2 год
Тема 1. Теоретичні основи шахрайства у сфері фінансових послуг	0,5	0,5	-	16	-

Тема 2. Фінансове шахрайство у готівковому грошовому обігу	0,5	0,5	-	16	-
Тема 3. Прояви фінансового шахрайства в безготівковому грошовому обігу	0,5	0,5	-	16	-
Тема 4. Ризики фінансового шахрайства у банківській сфері	0,5	0,5	-	18	-
Тема 5. Особливості фінансового шахрайства на фондовому ринку та методи боротьби з ним	0,5	–	-	16	-
Тема 6. Страхове шахрайство та шляхи його усунення	0,5	–	-	16	-
Змістовий модуль 2. Діагностика шахрайства та способи протидії у сфері фінансових послуг					2 модуль (ректорська) 2 год
Тема 7. Корпоративне шахрайство та можливі ризики для суб'єктів господарювання	0,5	–	-	16	-
Тема 8. Методи індикативної оцінки шахрайства у фінансовій сфері	0,25	–	-	16	-
Тема 9. Фінансовий моніторинг та фінансова розвідка як засоби протидії шахрайству	0,25	–	-	14	-
РАЗОМ	4	2	–	144	-

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема: Теоретичні основи шахрайства у сфері фінансових послуг.

Мета: висвітлити теоретичні засади виникнення шахрайства, розглянути його основні форми та ознаки. Вивчити сфери прояву фінансового шахрайства.

Питання для обговорення:

1. Поняття фінансового шахрайства.
2. Ознаки та детермінанти фінансового шахрайства.
3. Стратегія і тактика фінансового шахрайства. Економічні та юридичні наслідки фінансового шахрайства.
4. Поняття галузей фінансового шахрайства. Сфери прояву фінансового шахрайства.

Література: основна – 2, 3, 16; додаткова – 26,29, 45.

Практичне заняття № 2-3

Тема: Фінансове шахрайство у готівковому грошовому обігу.

Мета: ознайомлення із ризиками фінансового шахрайства у готівковому грошовому обігу. Вивчення основних ознак та схем фальсифікації грошових купюр, а також механізмів їх протидії.

Питання для обговорення:

1. Система захисту грошових знаків від підроблення (фальсифікації) в Україні.
2. Ознаки та схеми фальсифікації грошових купюр.
3. Методи протидії та подолання фінансового шахрайства у готівковому грошовому обігу в Україні.
4. Зарубіжний досвід системи захисту від фальсифікації національних грошових одиниць.

Література: основна – 2,10,16; додаткова – 27,31,33, 35.

Практичне заняття № 4-5

Тема: Прояви фінансового шахрайства в безготівковому грошовому обігу.

Мета: ознайомлення із ризиками фінансового шахрайства у безготівковому грошовому обігу. Вивчення основних способів боротьби з шахрайством у сфері безготівкового обігу.

Питання для обговорення:

1. Схеми фінансових шахрайств у сфері обігу кредитних карток в Україні та світі.
2. Нормативно-правова база захисту платіжних карток в Україні.
3. Фінансове забезпечення боротьби з шахрайством у сфері обігу кредитних карток.
4. Правила поведінки власників кредитних карток з протидії фінансового шахрайства.
5. Правова відповідальність у випадках шахрайства в безготівковому грошовому обігу.

Література: основна – 4,6,13; додаткова – 29,32,41,48.

Практичне заняття № 6-7

Тема: Ризики фінансового шахрайства у банківській сфері.

Мета: вивчення основних ознак шахрайства у банківській сфері, визначення його основних мотивів. Ознайомлення із механізмом протидії та уникнення зловживань у сфері банківських послуг.

Питання для обговорення:

1. Об'єкти, суб'єкти та мотиви фінансового шахрайства у банківській системі.

2. Форми шахрайства з отримання банківських кредитів фізичними та юридичними особами.

3. Використання банківських установ для легалізації (відмивання) злочинних фінансових ресурсів.

4. Іноземний досвід протидії фінансовому шахрайству у банківській системі.

5. Протидія фінансових злочинів у банківській сфері.

Література: основна – 2,3,9,18; додаткова – 27,29,32,42,47.

Практичне заняття № 8-9

Тема: Особливості фінансового шахрайства на фондовому ринку та методи боротьби з ним.

Мета: висвітлити теоретичні основи появи фінансового шахрайства на фондовому ринку, ознайомитись із основними мотивами його появи. Ознайомитись із вітчизняним та іноземним досвідом боротьби із фінансовим шахрайством у сфері купівлі продажу цінних паперів.

Питання для обговорення:

1. Характеристика об'єктів фінансового шахрайства на фондовому ринку.

2. Мотиви фінансового шахрайства на ринку цінних паперів.

3. Класифікація суб'єктів фінансового шахрайства у сфері функціонування фондового ринку.

4. Вітчизняний та зарубіжний досвід протидії фінансовому шахрайству на фондовому ринку.

5. Відповідальність правопорушників при виявленні шахрайства на фондовому ринку.

Література: основна – 4,5,7,12,13; додаткова – 30,36,42,47.

Практичне заняття № 10-11

Тема: Страхове шахрайство та шляхи його усунення.

Мета: ознайомлення із ризиками шахрайства у сфері страхування. Вивчення форм фінансового шахрайства та способів боротьби з ним. Законодавче регулювання протидії фінансового шахрайства у сфері страхування.

Питання для обговорення:

1. Об'єкти фінансового шахрайства у сфері страхування.

2. Юридичні та фізичні особи як суб'єкти фінансового шахрайства у сфері страхування.

3. Класифікація та характеристика форм фінансового шахрайства у сфері страхування.

4. Правова відповідальність та матеріальні наслідки фінансового шахрайства у сфері страхування.

5. Механізм захисту інтересів суб'єктів страхування при виявленні шахрайства у фінансовій сфері.

Література: основна – 12,14,17,19; додаткова – 28,33,42,46.

Практичне заняття № 12-13

Тема: Корпоративне шахрайство та можливі ризики для суб'єктів господарювання

Мета: ознайомлення із сутністю корпоративного шахрайства, вміння визначати його масштаби та розмір збитків. Ознайомитись із методами боротьби з даним видом зловживань.

Злочинні схеми при корпоративному шахрайстві. Добір персоналу та його перевірка на поліграфі як інструмент боротьби з корпоративним шахрайством. Організація системи контролю на підприємствах з метою усунення протиправних дій його працівників.

Питання для обговорення:

1. Учасники корпоративного шахрайства, їх класифікація.
2. Мотиви працівників до вчинення фінансового шахрайства на підприємстві.
3. Методи боротьби та протидії корпоративному шахрайству. Інструменти впливу на працівників.

4. Правова відповідальність та матеріальні наслідки фінансового шахрайства на підприємстві.

Література: основна – 4,5,7,19,20; додаткова – 30,36,42,47,50-53.

Практичне заняття № 14

Методи індикативної оцінки шахрайства у фінансовій сфері.

Мета: ознайомлення із методами індикативної оцінки шахрайства у сфері фінансових послуг; вивчення математичних та психофізіологічних методів виявлення фінансового шахрайства.

Питання для обговорення:

1. Передумови використання аналітичних методів для виявлення шахрайства в фінансовій сфері.

2. Математичні методи виявлення можливого обману у фінансовій сфері.

3. Автоматизовані методи виявлення ймовірного шахрайства у фінансовій сфері.

4. Класифікація програмних продуктів для виявлення та протидії шахрайству у фінансовій сфері.

Література: основна – 14,18,21; додаткова – 30,27,41,29.

Практичне заняття № 15

Тема: Фінансовий моніторинг та фінансова розвідка як засоби протидії шахрайству.

Мета: ознайомлення із суттю та значенням фінансового моніторингу, його функціями; вивчення основних завдань та елементів фінансової розвідки, її місця у структурі економічної розвідки.

Питання для обговорення:

1. Поняття фінансового моніторингу, його функції та завдання.
2. Первинний та державний рівні фінансового моніторингу в Україні.
3. Фінансові операції, що підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу.
4. Поняття та елементи фінансової розвідки. Інформаційна база для проведення фінансової розвідки.

Література: основна – 12,14,7,9,22; додаткова – 29,33,36,42,47.

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Ризики шахрайства у сфері фінансових послуг» виконується самостійно кожним студентом на основі сформованих вихідних даних, оформлених у вигляді завдань та ситуаційних завдань.

КПЗ охоплює усі основні теми дисципліни «Ризики шахрайства у сфері фінансових послуг». Метою виконання КПЗ є оволодіння навичками щодо пошуку раціональних рішень в разі виявлення ознак фінансового шахрайства, а також пошуку шляхів щодо його уникнення. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту із дисципліни «Ризики шахрайства у сфері фінансових послуг».

Розробити на практиці ситуаційну модель виникнення шахрайства у одній із ланок фінансової системи, скласти логічну схему взаємозв'язку між основними її елементами. Визначити групи ризиків, здійснити оцінку можливих втрат(збитків) та запропонувати найбільш оптимальні способи боротьби або протидії шахрайству у сфері фінансів. Числові параметри для різного роду обчислень студент визначає самостійно на свій вибір.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№п/п	Тематика	Кількість
-------------	-----------------	------------------

		ГОДИН
1.	Зловживання та махінації на ринку фінансових послуг: методи боротьби та засоби протидії	8
2.	Шахрайство у фінансовій сфері: теоретичні та практичні аспекти	8
3.	Шляхи мінімізації ризиків шахрайства у сфері фінансових послуг	8
4.	Протидія фінансовому шахрайству у сфері банківських послуг	8
5.	Фінансове шахрайство у авто страховій діяльності	8
6.	Особливості використання шахрайства при наданні фінансової допомоги	8
7.	Фінансове шахрайство в сфері оподаткування	8
8.	Методи оцінки шахрайства у фінансовій сфері	8
9.	Засоби протидії зловживань у сфері фінансових послуг	8
10.	Фінансові піраміди як різновид фінансового шахрайства: методи боротьби та засоби протидії	6
11.	Виявлення і розкриття шахрайських схем у сфері страхування як невід'ємний елемент забезпечення економічної безпеки	6
12.	Протидія шахрайству у господарській діяльності: український та зарубіжний досвід	6
13.	Зарубіжний досвід протидії шахрайству у сфері фінансових послуг: уроки для України	8
14.	Розробка та впровадження антикорупційних процедур протидії фінансовому шахрайству	8
15.	Боротьба з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом: удосконалення фінансового моніторингу	4
Разом		110

8. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Організація і проведення тренінгу (4 год.)

Тема «Фінансове шахрайство: соціально-економічні та психологічні аспекти».

Здійснити комплексний аналіз та мотиви виникнення шахрайства у фінансовій галузі, дослідити основні фактори, що мають місце при виникненні шахрайства. Визначити основні способи та методи боротьби із незаконними операціями в сучасних умовах господарювання. Зробити відповідні висновки.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Ризики шахрайства у сфері фінансових послуг» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- командні проекти;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Ризики шахрайства у сфері фінансових послуг» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ, враховуючи поточне опитування)	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
7-8 тиждень	15 тиждень	17 тиждень	

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1- 9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 № 2121-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
7. Закон України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом” від 28.11.2002 р. № 249-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
8. Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність” від 18.02.1992 № 2135-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
9. Закон України “Про основи національної безпеки України” 19.06.2003 № 964-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
10. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.1991 № 959-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
11. Закон України “Про інформацію” від 02.10.1992 № 2657-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
12. Закон України “Про державну таємницю” від 21.01.1994 № 3855-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
13. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” від 22.05.2003 № 851-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
14. Закон України “Про доступ до публічної інформації” від 13.01.2011 № 2939-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
15. Закон України “Про захист персональних даних” від 01.06.2010 № 2297-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
16. Антипов В. І. Тіньова економіка та економічна злочинність: світові тенденції, українські реалії та правові засоби контролю : теоретико-методологічне узагальнення / В. І. Антипов ; Держ. податк. адмін. України, Акад. прав. наук України, НДІ фінанс. права Нац. акад. держ. податк. служби України. – Вінниця : ДП ДКФ, 2006. – 1040 с.
17. Білоус В. Т. Координація боротьби з економічною злочинністю / В. Т. Білоус ; Державна податкова адміністрація України, Академія держ. податкової служби

України. - К., 2002. – 449 с.

18. Бойко А. М. Детермінація економічної злочинності в Україні в умовах переходу до ринкової економіки (теоретико-кримінологічне дослідження) : монографія / А. М. Бойко ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Л. : ВЦ ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 380 с.

19. Злочинність у сфері економіки: проблеми прогнозування, планування та координації заходів протидії / О. Г. Кальман [та ін.] ; ред.. О. Г. Кальман ; Акад. прав. наук України, Ін-т вивчення проблем злочинності. – Х. : Новасофт, 2015. – 256 с.

20. Калюжний А.В. Шахрайство з фінансовими ресурсами / А.В. Калюжний. – Одеса : Приста, 2014. – 215 с.

21. Лежава А. Крах денег или как защитить сбережения в условиях кризиса / А. Лежава. – М.: Книжный мир, 2010. – 288 с.

22. Лученок А.И. Мошенничество в бизнесе / А. И. Лученок. – Минск: Амалфея, 1997. – 272 с.

23. Савченко А. В., Шуляк Ю. Л. Кримінальна відповідальність за шахрайство в Україні та за кордоном: порівняльно-правове дослідження : монографія / А. В. Савченко, Ю. Л. Шуляк. – К. : Вид-во ТОВ "НВП"Інтерсервіс", 2013. – 216 с.

24. Сотникова Л. В. Мошенничество с финансовой отчетностью: выявление и предупреждение / Л. В. Сотникова. – М.: Изд-во "Бухгалтерский учет", 2011. – 208 с.

Додаткова література:

25. Біленчук П. Розслідування ухилення від сплати податків: досвід ФРН та США / П. Біленчук, Г. Філоненко // Історико-правовий часопис. – 2016. - №1. – С. 121-127.

26. Глібко В. М. Теоретичні та організаційні основи призначення і проведення судово-економічної експертизи / В. М. Глібко // Теорія і практика правознавства. – 2013. – Вип. 2. – С. 15-21.

27. Головкін Б. М. Поняття злочинності у сфері економіки / Б. М. Головкін // Форум права. – 2013. - №3. – С. 128-133. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_3_24.pdf

28. Біленчук П. Д. Міжнародна високотехнологічна кіберзлочинність: поняття, сутність, шляхи подолання / П. Д. Біленчук // Актуальні проблеми держави і права. – 2017. – Вип. 44. – С. 71-75.

29. Кузьмін Р. Р. Корупція як чинник організованої економічної злочинності в Україні / Р. Р, Кузьмін // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2013. - №1. – С. 81-88.

30. Курко М. Н. Криміналістична характеристика злочинів по ухиленню від сплати податків: фінансовий портрет “конвертаційного” центру / М. Н. Курко, П. Д. Біленчук, Г. Г. Мірошніченко // Європейські перспективи. – 2013. - №7. – С. 60-63.

31. Курко М. Н. Наукове забезпечення розслідування ухилення від сплати податків: досвід ФРН та США / М. Н. Курко, П. Д. Біленчук, Г. Г. Філоненко // Наше право. – 2013. - №13. – С. 189-198.

32. Лекарь С. І. Деякі питання розкриття та розслідування економічних злочинів / С. І. Лекарь // Наше право. – 2015. - №1. – С. 41-43.

33. Мельничук Т. В. Ціна економічної злочинності: проблемні аспекти визначення та застосування / Т. В. Мельничук // Науковий вісник Міжнародного

гуманітарного університету. Юриспруденція. – 2015. – Вип. 5. – С. 189-193.

34. Поїзд В. П. Високі інформаційні технології як складова сучасної економічної злочинності / В. П. Поїзд // Форум права. – 2013. - №4. – С. 306-310.

35. Пчеліна О. В. Хабарництво як корупційний прояв: деякі аспекти розслідування / О. В. Пчеліна // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2016. – Вип. 3. – С. 394-401.

36. Хахановський В. Г. Проблеми боротьби з організованою кіберзлочинністю в економічній сфері / В. Г. Хахановський // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2013. - №2. – С. 79-83.

37. Черней В. В. Актуальні питання взаємодії суб'єктів запобігання економічній злочинності в Україні / В. В. Черней // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2014. - №1. – С. 3-11.

38. Черней В. В. Координація діяльності правоохоронних органів щодо запобігання злочинним посяганням на небанківські фінансові установи в Україні / В. В. Черней // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2013. - №1. – С. 121-127.

39. Черней В. В. Правове та організаційне забезпечення протидії злочинам у сфері державних фінансів / В. В. Черней // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2014. - №2. – С. 3-14.

40. Банах С. Шахрайство, вчинене способом фінансової піраміди (українські реалії) / С. Банах, А. Немоскальов // Актуальні проблеми правознавства. – 2016. – Випуск 3 (7). – С. 74 – 77.

41. Брюханов М. Ю. Фальсификация финансовой отчетности: обнаружение и предотвращение / М. Ю. Брюханов. – Диссертация канд. экон. наук: 08.00.12, Финансовая академия при Правительстве Российской Федерации. – Москва, 2009. – 198 с.

42. Бюджетное возмещение и махинации с НДС: учеб. пособие для вузов / В. Н. Бесчастный, В. И. Лазуренко. – Донец. юрид. ин-т. – Донецк : Норд-Пресс, 2008. – 689 с.

43. Ємельянова В. М. Енциклопедія починаючого підприємця: Практичні рекомендації. – М.: Бук-прес. – 2016. – 816 с.

44. Жилкина М. С. Страховое мошенничество: Правовая оценка, практика выявления и методы пресечения / М. С. Жилкина. – М. : Волтерс Клувер, 2005. – 192 с.

45. Зубок М.І. Протидія шахрайству в системі економічної безпеки банку / М. І. Зубок, С.М. Яременко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 2. – С. 191 – 202.

46. Калюжний Р. А. Окремі питання протидії шахрайству у сфері страхування / Р. А. Калюжний, В. Д. Гавловський, І. Г. Андрущенко // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2007. – Вип. 17. – С. 57-68.

47. Кришевич О. В. Відповідальність за шахрайство у кримінальному праві Англії / О. В. Кришевич // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки – 2014. – Вип. 2. Том 4. – С. 29 – 34.

48. Маковоз О.С. Система захисту інформації платіжних карт в Україні / О.С. Маковоз, Т.С. Передерій, Чмирь А.Ю. // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. – 2017 – № 12. – С140 – 150.

49. Носенко М. С. Шахрайство в сфері автостраховання та методи боротьби з ним/ М. С. Носенко, Л. Г. Мочона // Економіка та держава. – 2012. – № 5. – С. 113 – 115.
50. Дональд Р. Кресси. Другие Народные деньги: исследование в социальной психологии растраты. Монтклер. Нью-Джерси: Паттерсон Смит, 2013. 523с.
51. Звіт Асоціації сертифікованих спеціалістів по розслідуванню шахрайств розміщених на офіційному сайті ACFE <http://www.acfe.com>.
52. Fraud Digest 20.07.2020. URL: <https://ema.com.ua/fraud-digest/>.
53. Уеллс Дж. Справочник по предупреждению и выявлению корпоративного мошенничества / Под науч. ред. М. С. Суханова; (пер. с англ. М. С. Суханова, Ю. Ю. Смирнская, В. Л. Артемов). М.: Маросейка, 2008. 480с.